

FOAIE PAROHIALĂ AUGUST 2017

tel.0214136570; e-mail: pr.mihai.martinas@hotmail.com; www.catholicamd.ro

*Eu însă vă spun:
iubiți-i pe dușmanii
voștri...*

Predica și învățătura lui Isus i-au uimit pe cei care-l ascultau atunci, ca și pe cei care-l ascultă astăzi; cuvintele cele mai revoluționare și exigente le găsim în „Predica de pe munte” (Mt 5-7), care culminează cu porunca: „*Eu însă vă spun: iubiți-i pe dușmanii voștri...*” (Mt 5, 44).

Este posibil să poruncești iubirea? Poate cineva să ne poruncească să simțim afecțiune față de un altul? Cum să ne iubim dușmanii? Isus nu poate să greșească, deci trebuie să verificăm ce-a vrut să spună. Astfel, vom ști ce anume a cerut Isus de la cei care îl urmează, atunci când a poruncit să-i iubească pe dușmani.

Explicația o găsim în faptul că limba română are doar verbul „a iubi” pentru a exprima orice fel de iubire și orice fel de sentiment. În schimb, în limba greacă, limba în care au fost scrise evangheliile, există patru verbe pentru această realitate - *a iubi* -, fiecare verb cu un sens diferit.

1. Iubirea sensibilă

În primul rând, avem verbul *erao* (de la care vine cuvântul *eros* și adjectivul *erotic*). Înseamnă „a iubi”, în sens sensibil. Este folosit cu referire la iubirea pătimașă, la atracția reciprocă dintre bărbat și femeie. Face aluzie la iubirea de plăcere. În limba greacă, se folosește pentru a descrie iubirea romantică și trupească.

2. Iubirea familială

Un alt verb grec care înseamnă „a iubi” este *stergo*. Indică iubirea familială, afecțiunea tatălui față de copil sau a copilului față de tată. În Biblie, întâlnim acest verb în Scrisoarea către Romani, când Sfântul Paul le cere romanilor: „...iubiți-vă (*stergo*) unii pe alții cu iubire fraternă” (Rom 12, 10). Paul folosește intenționat acest verb, deoarece consideră că toți creștinii trebuie să se simtă membri ai aceleiași familii. Așadar, *stergo* face aluzie la iubirea domestică, a familiei, la iubirea care nu este rodul vreunui merit, pentru că răsare în mod natural din legăturile de rudenie.

3. Iubirea prietenilor

Al treilea verb din limba greacă, care înseamnă „a iubi” este *fileo*. Exprimă iubirea prieteniei, afecțiunea calduroasă și tandră care se experimentează între doi prieteni. În românește, s-ar traduce cu „a voi binele”. De exemplu, atunci când Lazăr, prietenul lui Isus, s-a îmbolnăvit, surorile lui au trimis la Isus să-i spună: „Doamne, cel pe care-l iubești (*fileo*) este bolnav!” (In 11, 3). Iar când Maria Magdalena nu găsește trupul mort al lui Isus în mormânt, iese alergând pentru a-l căuta pe Petru și „pe celălalt ucenic, pe care-l iubea (*fileo*) Isus” (In 20, 2). Și autorul Scrisorii către Tit își ia astfel rămas bun: „Salut pe cei care ne iubesc (*fileo*) în credință” (3, 15).

Verbul este atât de legat de acțiunea de a iubi cu prietenie, încât de la el s-a format cuvântul „filos” (prieten), foarte folosit în Noul Testament. În parabola fiului risipitor, fratele mai mare îi spune tatălui: „Iată, de atâția ani îți slujesc... și tu nu mi-ai dat niciodată măcar un ied ca să mă distrez cu prietenii (*filos*) mei” (Lc 15, 29). Și Isus, la Ultima Cină, luându-și adio de la apostolii săi, le spune: „Voi sunteți prietenii (*filos*) mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc” (In 15,14). Deci, în greacă, cuvântul *fileo* se folosește pentru a reda iubirea camaraderască, de prietenie, care, într-un fel, presupune un răspuns.

4. Iubirea de caritate

Rămâne al patrulea verb, *agapao*. Este folosit pentru iubirea de caritate, de bunăvoință; iubirea capabilă să dea și să continue să se dăruiască, fără a aștepta nimic în schimb. Este iubirea total dezinteresată, de abnegație completă, iubirea cu sacrificiu. De la acest verb derivă cuvântul *agape* (iubire de caritate).

Este verbul pe care îl folosește Evanghelistul Ioan atunci când, începând relatarea Ultimei Cine, scrie: „Știind Isus că îi venise ceasul să treacă din lumea aceasta la Tatăl, iubindu-i (*agapao*) pe ai săi, care erau în lume, i-a iubit până la sfârșit” (In 13, 1). Și atunci când Isus spune: „Așa cum Tatăl m-a iubit pe mine, așa v-am iubit (*agapao*) și eu pe voi. Rămâneți în iubirea mea” (In 15,9). Și atunci când le amintește apostolilor: „Nimeni nu are o iubire (*agape*) mai mare decât aceasta: ca cineva să-și dea viața pentru prietenii săi” (In 15, 13).

Conform acestei a patra categorii de „iubire” nu contează ce poate să facă o persoană sau ce poate să ne facă; nu contează modul în care ne tratează sau dacă ne insultă sau ne ofensează. Va exista mereu în noi posibilitatea de „a o iubi”, care nu constă în „a simți ceva” pentru ea, ci în „a face ceva” pentru ea, a-i acorda o slujire, a-i oferi un ajutor, chiar dacă din punct de vedere al afecțiunii nu avem voință. Iubirea exprimată de *agapao* nu se realizează în ordinea afectivă, ci efectivă. Este o iubire rațională și activă. Este iubirea teologală, iubirea totală.

O întrebare exigentă și un răspuns umil

Un exemplu clasic este episodul în care Isus înviat le apare apostolilor lângă Lacul Tiberiadei și îl întreabă pe Petru, de trei ori la rând, dacă îl iubește. Această relatare ascunde, în limba greacă, un joc de cuvinte intraductibil în limba română.

Când Isus îl întreabă prima dată pe Petru dacă îl iubește, folosește verbul *agapao*: „*Simon, agapas me?*” Însă Petru îi răspunde cu „*fileo*”. Adică, Isus îl întreabă pe Petru dacă îl iubește cu o iubire totală, necondiționată, care angajează viața până la capăt, fără a spera vreodată recompensă, și Petru, care se știa slab și greșitor, răspunde cu umilință, folosind verbul *fileo*, mai puțin exigent. Nu se simte capabil de iubirea supremă, de *agapao*.

Când Isus pune pentru a doua oară aceeași întrebare: „*Simon, agapas me?*”, Petru intuiește insistența Învățătorului, dar răspunde tot cu *fileo*.

Atunci, Isus, care nu cere niciodată cuiva peste posibilitățile sale și știe să aștepte cu răbdare procesul de maturizare a fiecăruia, întreabă pentru ultima dată, dar acum în termenii în care Petru poate să răspundă: cu verbul *fileo*. Și îi spune: „*Simon, fileis me?*”. Petru, deși trist, se regăsește în întrebare și răspunde în acei termeni. Și Isus îl acceptă. Totuși, îi prezice că iubirea sa va crește, se va maturiza și va ajunge la acel *agapao* întrebat, pentru că într-o zi va ajunge să-și dea viața pentru Învățătorul (In 21, 18-19).

Isus a clarificat în ce mod trebuie să ne iubim dușmanii.

În porunca dată pentru iubirea dușmanilor, Isus nu folosește verbul *erao*, nici *stergo*, nici *fileo*, ci *agapao*. În felul acesta, putem să descoperim ce a vrut Isus să ne învețe.

Isus nu a cerut niciodată să-i iubim pe dușmanii noștri în același mod în care îi iubim pe cei dragi ai noștri. Nu a pretins să simțim aceeași afecțiune pe care o simțim pentru soțul, soția, rudele sau prietenii noștri. **Iubirea pe care Isus o cere este alta. Este agape.** Și aceasta nu constă într-un sentiment, nici în ceva ce aparține inimii. Dacă ar depinde de afecțiunea noastră, nu ar fi numai un ordin imposibil de îndeplinit, dar și absurd, de vreme ce nimeni nu ne poate obliga să simțim afecțiune.

Agape, pe care Isus o cere, constă într-o decizie, într-o atitudine, într-o determinare care se referă la voință. Adică, invită să „iubim” chiar și împotriva sen

timentelor pe care le avem în mod instinctiv. Iubirea pe care el ne-o poruncește nu obligă să simțim apreciere sau stimă față de cel care ne-a ofensat, nici să răspundem cu prietenie celui care ne-a adus injurii, ne-a ofensat sau ne-a furat. **Nu! Ceea ce ne cere Isus este capacitatea de a ajuta și de a presta o slujire de caritate, dacă, vreodată, cel care ne-a ofensat ar avea nevoie de noi.**

Alte lămuriri

Cu trei comentarii scurte, însuși Isus vrea să explice semnificația iubirii față de dușmani (Lc 6, 27-28).

În primul rând, Isus spune: **„Faceți-le bine!”** Nu numai că interzice răzbunarea pentru ofensele primite, ci poruncește să-i ajutăm dacă uneori sunt în dificultate și au nevoie de noi. Se înțelege ce se întâmplă din cauza remușcării și a tulburării, deoarece vor vedea că ei sunt dușmanii noștri, iar noi nu le suntem dușmani.

În al doilea rând, spune: **„Bindecuântați-i!”** A binecuvânta înseamnă „a spune bine”, „a vorbi bine” despre cineva. Desigur, nu este vorba de a minți cu privire la virtuțile altora, nici de a spune că cineva este bun când el, în realitate, este rău; nici de a-l lăuda, când nu merită aceasta. A binecuvânta înseamnă a putea vorbi bine despre cineva care merită aceasta, și este drept să o facem, chiar și atunci când avem ceva împotriva lui sau ne este antipatic.

În al treilea rând, adaugă: **„Rugați-vă pentru ei!”** A ne ruga pentru cineva care are nevoie, chiar dacă este dușmanul nostru, este un mod de a trimite inimii sale harul lui Dumnezeu. Și niciodată harul lui Dumnezeu asupra dușmanului nostru nu poate să fie dăunător pentru noi. Dimpotrivă, rugăciunea noastră îi va aduce binefaceri, și astfel vom avea pe cineva mai puțin dușman. De asemenea, nimeni nu se poate ruga în favoarea altuia și să continue să aibă față de el aceleași resentimente. **În interiorul celui care se roagă se întâmplă ceva ce-l împiedică să simtă ranchiuna de mai înainte. A ne ruga pentru cineva care ne-a ofensat este forma cea mai sigură pentru a începe să vindecăm rănilor interioare.**

A ierta și a uita

Multă lume se simte vinovată pentru că iartă, dar nu uită, și crede că acest lucru este rău, dar nu poate să-l evite. Iertarea implică în mod necesar uitarea? Pentru a ne liniști conștiința, trebuie să spunem că nu. Că nu este necesar să uităm, deoarece memoria este o facultate ce lucrează independent de voința noastră. Dovada stă în faptul că de multe ori am vrea să ne amintim anumite lucruri și nu reușim și alteori vrem să uităm situații trăite și nu suntem capabili.

Asemenea Tatălui

De ce Isus ne cere să-i iubim pe dușmanii noștri? Pentru că așa ne vom asemăna mai mult cu Dumnezeu: „Ca să fiți fii Tatălui vostru cel din ceruri, care face să răsară soarele său peste cei răi și peste cei buni și să plouă peste cei drepti și peste cei nedrepti” (Mt 5, 45).

Această atitudine a lui Dumnezeu poate fi pentru noi derutantă, dar iubirea sa este cu adevărat universală. **Ajutorul lui Dumnezeu, disponibilitatea sa, ocrotirea sa sunt pentru toți oamenii, fie ei credincioși sau necredincioși, fie că îl iubesc sau îl ofensează. Așa trebuie să fie și iubirea noastră. Este unicul mod pentru a deveni asemenea lui!**